

NOTES SOBRE L'ESGLÉSIA DE NALEC A FINALS DE L'EDAT MITJANA

JORDI LÓPEZ VILAR¹

RESUM

S'estudia l'origen de la família Mateu al poble de Nalec i alguns dels personatges es relacionen amb la seva església, en un arc cronològic que comprèn fonamentalment el segle XV. Destaquen pel seu interès diversos inventaris, en especial el de la biblioteca de Mn. Guillem Mateu.

Paraules clau: Nalec, Mateu, església, biblioteca.

De data relativament recent és l'aparició d'un llibre dedicat a la parròquia i poble de Nalec en el segle XVIII, on els historiadors Grau i Puig, espigolant en els fons de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT), n'estudien diversos aspectes². Per la meua part, he preparat aquestes notes sobre l'església de Nalec a tombar dels segles XV al XVI. És un treball que no pretén ser exhaustiu i, de fet, es basa en apunts presos mentre feia el meu arbre genealògic, tot estudiant els avantpassats que procedeixen d'aquella població.

Sóc del parer que els resultats que pot proporcionar una recerca genealògica són d'interès particular i a no ser que hi trobem reflectits fets de caire més general o s'hi trobin lligats, no és de rebut la seva publicació. Però quan alguns personatges mostren un cert interès i aquests a més poden relacionar-se amb altres elements, tot plegat adquireix una nova dimensió.

1. Agraïments. A Guiu Sanfeliu de Verdú i Joan M. Sanfeliu de Montblanc, per indicar-me els nostres comuns orígens a Nalec. A Daniel Piñol per la col·laboració en les transcripcions i els seus valuosos comentaris. A Eloy Hernández i Josep A. Iglesias pels aclariments sobre els llibres que formaven la biblioteca de Mn. Guillem Mateu. I a Teresa Salort de l'AHAT, per la seva paciència.

La família Mateu

Els Mateu estan presents al poble de Nalec, almenys, des de principis del segle XIV, i consten ja en el primer dels *libri notularum* conservats a l'AHAT, de l'any 1325. Al llarg del segle XV hi figuren un tal Guillem Mateu (~1410-) i un altre Guillem (1435-1460) fill d'Arnau (jurat el 1450), i Berenguer (1401-1435), casat amb Maria i fill d'un altre Berenguer (1370-1403). De totes maneres, la documentació no permet establir relacions fefaents amb Pere Mateu, primer dels avantpassats de qui escriu (vegeu arbre genealògic al final del text).

Pere Mateu *major* consta per primer cop en la documentació notarial l'any 1476 i continua apareixent fins el 1507, data aproximada de la seva mort. Fou jurat de Nalec els anys 1486, 1496 i 1499, i casà amb Cecília, de qui coneixem cinc fills: Pere, Antoni, Jaume, Joan i Guillem; els dos darrers, preveres.

Paral·lelament a Pere hi figura un tal Antoni Mateu, casat amb Eulàlia, que comença a quedar reflectit en els papers l'any 1472. Fou jurat els anys 1487, 1492, 1495, 1502 i 1507, i síndic de la mateixa Universitat el 1489, 1498, 1503 i 1505. El 15 de juliol de 1508 va fer donació de tots els seus béns al seu fill Antoni, deixant 10 lliures a cadascuna de les seves dues filles³. Morí entre 1508 i 1509, deixant els fills en estat pupil·lar, i a Jaume Mateu com a curador d'ells. Considerem la possibilitat que aquest Antoni fos germà de Pere Mateu *major*. En el fogatge de 1497 només consten a Nalec dos caps de casa cognominats Mateu: Pere i Antoni⁴.

Pere Mateu *menor* (~1489-1522) casà amb Esperança i tingué set fills. Fou jurat el 1496, 1504 i 1508, féu testament l'any 1522, en el qual instituïa hereu el seu primer fill Esteve, i donava l'opció a son fill Pere d'estudiar per a sacerdot⁵. Son germà Jaume (~1492-1530), casat amb Angelina primer i Margarida després, consta com a sabater des de 1502 i fou jurat l'any 1507. Pel que fa l'altre germà, Antoni, tenim un problema d'homonímia, doncs un Antoni Mateu que fou batlle de Nalec entre 1528 i 1536 podria ser tant el germà de Pere com un fill de l'Antoni qual

2. GRAU, J. M. T.; PUIG, R.: *Nalec i la nova església parroquial (s. XVIII)*, Col·lecció vil·les i ciutats, núm. 16, Diputació de Lleida, 1992.

3. AHAT, Nalec, man. not. 29 n, s.f.

4. IGLÉSIES, J.: *El fogatge de 1497. Estudi i transcripció*, Fundació Vives i Casajuana, Barcelona, 1991, vol. II, pàg. 291.

5. AHAT, Nalec, man. not. 29o, s.f.

ens referíem unes ratlles més amunt. A Guillem, prevere, només l'hem trobat referenciat al testament de son pare i anteriorment el febrer de 1508, com a testimoni en sengles actes notariais on apareix qualificat de *studens*. Probablement un cop rebudes les ordes sacerdotals devia ser destinat a un altre poble, perquè se'n perd la pista. De Joan, també prevere, en parlarem després.

Esteve casà amb Tecla Capdevila, de Llorenç de Vallbona. Apareix actuant en instruments notariais des de 1528; fou lloctinent del batlle entre 1531 i 1538, i batlle el mateix 1538. Testà el 24 de juliol de 1560 i morí quatre dies després⁶. Esteve i Tecla tingueren quatre fills que els sobrevisqueren.

L'hereu fou l'Esteve, batlle el 1582 i amb testament fet el 1599⁷; una altra de les filles, Caterina, enllaçà amb Bartomeu Sanfeliu l'any 1548⁸, i és la seva descendència la que he seguit fins arribar a la meva rebesàvia Dolors Sanfeliu Guixà (Verdú, 1841 - Sarral, 1913).

El *discret* Guillem Mateu i la seva biblioteca

Potser el personatge més destacat de la família en el segle XV fou Guillem Mateu, oncle de Pere Mateu *major*. Mn. Guillem comença a fer acte de presència en els documents notariais l'any 1427, constant ja com a prevere i beneficiat, i continua apareixent amb més o menys freqüència fins el 1458. En la visita pastoral de 1450 figura com a posseïdor del benefici de Santa Anna i com a prevere substituït dels restants beneficets de l'església de Nalec, a causa de l'absència dels seus titulars; són els de Sant Jaume, Sant Miquel i Sant Antoni. En la mateixa visita, els habitants de Nalec expressen que en general estan satisfets del servei del rector, però no tant del que ofereix Mn. Guillem Mateu, que no pot atendre bé les obligacions derivades dels beneficis que ostenta perquè els diumenges també celebra missa al castell de Ponç de Maldà. També hi ha una sèrie de retrets que, per curiosos, val la pena comentar. L'acusen d'haver-lo *hojt jurar terriblement de Déu (...)* e ha dit que malgrat negués Aquell qui l'havia fet, dient-ho ab fellonia. Destacarem especialment un conflicte entre Arnau Mateu, patró del benefici de Santa Anna i jurat aquell any, i Guillem Mateu, prevere titular del

6. AHAT, Nalec, man. not. 41, s. f.

7. AHAT, Nalec, llibre de notes 14, fol. 168.

8. AHAT, Nalec, man. not. 38, s. f.

benifet. En una violenta discussió sostinguda a casa del primer sobre l'encartament de dita capella, Guillem Mateu li va llençar una punyalada *que si no fos lunyat lo haguera mort, e ficà lo punyal en la taula axí com lo colp passà* i, malgrat tot, seguia celebrant missa. Altra qüestió que se li retreu té un caire més simpàtic. En la caixa on eren els encartaments del benifet de Santa Anna hi havia un drap de seda que era de l'altar; el cas és que aquesta tela fou usada per fer un birret al fill d'una dona vinguda dels Omells que vivia al costat de casa seva. Però la cosa no acabava aquí; Mn. Mateu havia obert una comunicació entre les dues cases, *ha fet un forat en lo dit alberc* –diu el document– *e axí cosseis⁹ de la una casa en l'altra¹⁰*.

El 1488 el seu nebot Pere Mateu actúa com a procurador seu¹¹; el 2 de gener de 1489 era viu¹², però el dia següent, a instàncies del mateix Pere, va ser fet un inventari dels béns de mossèn Guillem, que ja devia ser difunt¹³ després d'una llarga vida d'uns 80 anys. En aquest inventari desfilen sense cap ordre aparent –com és habitual– tota mena d'objectes d'ús quotidià en una casa.

La relació del mobiliari deu ser incompleta, atès que només s'esmenten una màrfega, *hun scriptori ab caxa que's tanque* i *hun altre scriptori et sotil* que contenien diversos manuscrits i llibres, i una caixa i *un artibanc en que ha nous i amelles* propietat d'Antoni Mateu. Hi manquen les taules, els bancs, etc. El caràcter religiós del personatge es fa evident amb la presència d'una *ymage de Nostra Dona* de guix i una dotzena de papers pintats amb imatges. En l'inventari s'inclou la roba d'ús personal: un *bonet negre senar* –és a dir, no folrat–, una caputxa –*caperó*–, un *sayó de burel*, un *gipó blau*, una *cloxa* de color negre, tres camises, quatre mocadors i un sobrepellís, aquest darrer, d'ús litúrgic. La resta de la roba és l'habitual de la cuina i llit: estovalles, tovallons, tovalles, un davantal –*manille*– i dues flaçades.

Probablement a la cuina es trobaven una sèrie d'elements que li són propis: *una ola de coure de XV escudeles* (de cabuda), una paella petita i una

9. Vol dir aconseguir passar.

10. AHAT, Llibre de la Santa Visita feta per Gondissalbis, episcopus Filguriensis, en nom de Pere d'Urrea l'any 1449-1450.

11. AHAT, Nalec, man. not. 29j, s.f.

12. És interrogat en una acta notarial, i el document acaba dient *Hec omnia fuerunt acta et pronunciata viva voce et bona memoria per dictum Guilemum Mathey presbiterum*. AHAT, Nalec, man. not. 29f, s.f.

13. AHAT, Nalec, man. not. 29f, s.f.

de mitjana, tres asts de ferro i un morter de coure petit amb la seva mà. També hi ha una bona mostra d'objectes per a contenir i servir aliments: una gerreta, una castanyeta, una olla de mel petita, dues *cetres de melicha* (possiblement melissa, l'herba medicinal), tres ampolles grans de vidre, una *cetra* i un *poelet*, una fruitera i dos salers, tot també de vidre, dos plats –*talladós*– de fusta, dos gots i una tassa.

A banda, hi ha nombrosos cabacets i paneretes. Altres elements són un orinal i un bací trencat, un *pes ab sos marches* –probablement una balança–, una ratera i una capsa que contenia un *camal de cascavels*, és a dir, una tira de drap guarnida amb cascavells. També hi ha una sèrie d'eines: dues planetes, cinc escarpres, una llima, un enformador, una podadora, un coltell amb tall de serra, dos martellets, una destral i una aixadeta.

L'interès de l'inventari, però, rau en la relació dels escrits: llibres manuscrits i impresos, llibretes de comptes, albarans, instruments per escriure i enquadrar. Sobta en un primer cop d'ull que un clergue d'una petita parròquia rural posseís en una època tan reculada –sóm a finals del segle XV– aquesta mostra, certament abundant, que ve a sumar-se a d'altres ja conegudes¹⁴, i que ens dóna una idea de la seva formació intel·lectual. Excel·leixen en nombre, com és natural, els llibres litúrgics i de devoció: llibres d'hores i breviaris per a la recitació de l'ofici diví, etc. Alguns d'ells contenien la notació musical, com el text del pregó pasqual –*un libre en què's lo Exultet notat*– o d'altres no especificats –*altre libre de paper en que ha cant e altres cosses*–. Voldríem fer especial esment del *Manipulus curatorum de paper*, una mena de manual per a l'administració dels sagraments que, compost el 1333 per Guido de Monte Rocherii, tingué una extraordinària difusió fins a començaments del segle XVI. Se'n coneixen més de dos-cents manuscrits dels segles XIV al XVI i gairebé un centenar d'incunables. Potser aquest fou un exemplar dels sortits del taller tarragoní de Nicholas Spindeler l'any 1484. També destacarem *hun libre de paper en que ha sermós*, és a dir, un sermonari, que tan útils eren per a la preparació dels sermons als fidels. En conjunt són, a més dels esmentats, els següents:

14. Un estat de la qüestió amb bibliografia de referència a IGLÉSIA, J. A.: La cultura dels clergues a la Catalunya baix-medieval a través de les seves biblioteques, *Analecta Sacra Tarraconensia* 67/1 (1994), pp. 93-103.

huna consueta de paper.
*hun coern de paper en que és la benedictió de santa Maria Canaler*¹⁵.
hun coern en que ha certes mises votives de paper.
hunes ores romanes no són ligatdes.
hunes ores de orations votives.
hunes ores de defuns.
hun libre petit de confesions.
hun breviari vel soltil.
dos breviaris, un de porguamí, l'altre de stampa.
hun libre de misses de Sent Honore.
hun altre libre de cobles de Nostra Dona de paper.
hun libret de ofici molt vel.

D'entre els llibres escrits en llengua vernàcula n'hi destaquen dos: *hun romanç apelat Compendiosa* i *hun libre apelat Cerquepou*. Ambdós són atribuïts a Francesc Eiximenis (1340?-1409?), autor d'una literatura tan extensa com la del mateix Ramon Llull. La seva presència aquí s'explica per la gran acollida que va tenir la seva obra. El *Cercapou* és un tractat de devoció; la seva finalitat és l'exposició de les nocions elementals del catecisme i mostrar l'esterilitat del pecat. Expressat amb senzillesa, no s'argumenten ni discuteixen els temes dogmàtics. La *Doctrina Compendiosa*, d'atribució dubtosa, és un tractat de caire moral estructurat sobre un viu diàleg entre un frare i els jurats d'una ciutat, on es fan una sèrie d'alliçonaments polític-morals, de manera similar al *Regiment de la cosa pública* redactat per Eiximenis el 1384.

Altres llibres escrits en llengua romanç hi són reflectits, però per desgràcia les descripcions són massa generals per identificar-los:

hun romanç de paper.
hun altre libret de romanç vel.
hun libre de rimes.

Esmentarem també escrits de caire més científic: un *librot de medecina* i un *libre de medicines de porguamí*; i un *libre de taules de luna*¹⁶ que

15. És la Mare de Déu de la Candela.

16. De forma semblant, Mn. Martí Cargol, rector de Montiró (Girona), posseïa el 1458 entre els seus llibres *un libre de paper ou és lo conte de la luna*. Vegeu BATLLE, LL.: "Notícies de llibres d'antics inventaris de clerecia parròquia del bisbat de Girona", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 19 (1968-69), pp. 231-246.

deu correspondre's, en certa manera, als calendaris lunars i de pagès que des d'aquells temps i fins ben entrat elseggle XX han estat vigents. Potser es tracti del *Lunari o repertori del temps* compost per Bernat de Granollachs que tingué a la seva època una gran divulgació, amb nombroses edicions incunables, la primera de les quals, en català, es realitzà entre 1482 i 1484. És freqüent la seva aparició en inventaris de principis del segle XVI¹⁷.

Un romanç *Pauseniana* potser sigui l'obra del geògraf grec Pausanies. *Euric contra Fortuna* és un títol conegut en la bibliografia medieval, que és present també, per exemple, en l'inventari del notari tarragoní Pere Sabater, de l'any 1439¹⁸. Per últim, una sèrie de manuscrits que devien reflectir la vida econòmica del prevere: un *libre de contes sotil, librots de contes i albarans*.

La majoria de volums són en paper, però se'n troba algun en pergami. Notem com coexisteixen, en un moment en què ja funcionava la impremta, llibres manuscrits i impresos –*de stampa*–. Algun dels llibres no estava enquadrernat –*unes ores romanes no són ligatdes*–, però en el seu escriptori Guillem Mateu disposava de tot l'instrumental necessari tant per escriure com per enquadrernar: *tessores, recgles, guavinets, posts de recglar llibres* i onze *posts petites per liguar llibres*. Això ens fa pensar en la possibilitat que alguns dels llibres que posseïa fossin copiats per ell mateix, una pràctica prou corrent en aquella època com a solució al seu alt valor monetari.

Sense arribar a constituir una extensa biblioteca com les que podien ostentar certs beneficiats del clergat urbà que gaudien d'elevades rendes¹⁹, els llibres de Guillem Mateu formen un conjunt prou extens –una trentena de volums– comparat amb els d'alguns altres rectors rurals, que sovint no excedien la mitja dotzena. A més, per la seva temàtica, hi ha també certa varietat que inclou alguns llibres no religiosos.

17. Alguns recollits per MADURELL, J.M./ RUBIÓ, J.: *Documentos para la historia de la imprenta y librería en Barcelona (1474-1533)*. Barcelona, 1955. Per exemple, en la biblioteca de Mn. Vicenç Granell, beneficiat de la Catedral de Barcelona, on, en inventari fet el 1506, hi consta un *petit libre de stampa (...) intitulat Lunari de mestre Bernat de Granollachs* (pàg. 446).

18. PIÑOL, D.: "Pere Sabater, notari de Tarragona i lletrat (segle XV)", *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, 17 (1999), pp. 125-151.

19. Resulta paradigmàtica la biblioteca de Roger de Cartellà, canonge de la Catedral de Girona que testà el 1466, integrada per 68 volums. MIRAMBELL, E.: "El testamento de Roger de Cartellà y su notable biblioteca", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 17 (1964-65), pp. 383-403.

La visita pastoral de 1450

Lamentablement, i al contrari del que succeeix en altres diòcesis limítrofs amb la nostra com la de Tortosa, els llibres de visites pastorals d'època medieval de la diòcesi tarraconense es redueixen en la pràctica a un sol volum conservat, corresponent als anys 1449-50²⁰. Per tant, serà aquest el que utilitzarem. El dimecres, dia 10 de febrer de 1450, Gondissalbis, *episcopus Filguriensis*, féu visita pastoral a Nalec, en nom de l'arquebisbe de Tarragona Pere d'Urrea.

L'estat del temple no era massa bo: a l'interior hi plovia²¹. Es mana que els jurats facin les reparacions oportunes abans de la festa de Pasqua, sota pena de 10 lliures. Idèntica data límit i pena s'imposa per acabar la reparació de la tremuja de campana petita, que no estava en condicions. Les fonts baptismals estaven bé i sota clau. El Santíssim Sagrament es guardava en una capsula d'argent i el Crisma i els Sants Olis eren custodiats en un cofre. El *Liber Ordinarius* i altres llibres litúrgics estaven en bon estat, excepte dos: el missal que calia relligar i l'epistolier, que calia arreglar i relligar. En l'anterior visita ja va ser ordenada la restauració dels dos volums, però res s'havia fet, de manera que es mana que siguin reparats abans de la festa de Sant Joan sota pena de 10 lliures. No hi havia capbreu *in forma*, que era a la notaria que pertanyia a la parròquia, com la majoria de les notaries de la diòcesi tarraconense²².

L'altar major, sota l'advocació de Sant Jaume, estava ben ornat, i també el de Santa Maria. L'altar de Sant Miquel comptava amb un calze d'argent i un missal de poc valor. L'ara tenia un forat central i una vora repicada, i els vestiments tampoc eren en condicions: el cíngol i el cobertor estaven trencats. Manen reparar-los abans de Sant Joan sota pena de 50 sous. L'altar de Santa Anna, ben ornat, disposava de calze, missal i vestiments.

Era rector Ramon Amaxer, i Guillem Mateu ostentava el benefici de Santa Anna i en la pràctica els altres benefets per absència dels seus titulars. En resum, eren aquests:

20. AHAT, Llibre de la Santa Visita feta per Gondissalbis, episcopus Filguriensis, en nom de Pere d'Urrea l'any 1449-1450.

21. Aquest problema l'arrossegà el temple amb el temps, i s'esmenta repetidament en les successives visites pastorals (1666, 1718, 1732, 1759, 1766, 1776, 1788...) fins que es resolgué finalment l'enderroc de la fàbrica, cosa que succeí l'any 1794. Vegeu per més detall el llibre abans citat de J. M. T. Grau i R. Puig.

22. PIÑOL, D.: "Notaris, notaries i protocols a la diòcesi de Tarragona a l'Edat Mitjana", *Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona, Fundació Noguera, 2000, pp. 427-445.

BENIFET	BENEFICIAT	SUBSTITUT
Sant Jaume	Bernat Baget	Guillem Mateu
Sant Miquel	Bartomeu Robinat	Guillem Mateu
Sant Antoni	Joan Altet	Guillem Mateu
Santa Anna	Guillem Mateu	

El bisbe Gondissalbis s'entrevistà també, com era costum, amb una representació del poble perquè fossin exposades les opinions i queixes sobre els mossens i altres persones. Tant a Nalec com a la seva sufragània de Rocafort, els parroquians es mostren en general satisfets del servei dels mossens. No obstant, hi ha alguns retrets que passem a comentar, exceptuant els de Mn. Mateu, que ja hem referenciat en l'anterior punt. Al rector se l'acusa de ser afeccionat al joc (*han vist jugar lo rector de Nalech a riffa, a daus, e lo vicari qui ara és de Belltayl e un capellà que és beneficiat a Passanant que li dien mosèn Leonart*), al ball (*lo rector de Nalech ha ballat encare digmenge pus propassat*), i a la cacera (*dixerunt que lo dit llur rector és gran cassador e té furó*). També d'haver jurat *terriblament de Déu*. A Rocafort es queixen que *del art de notaria són mal servits*, i també expliquen el cas, ocorregut fa tres anys, que no van poder localitzar el rector perquè extremunciés un moribund. De totes maneres, com he dit, en general es mostren contents i no hi ha cap problema greu, com per exemple a la veïna població de Ciutadilla, on el rector *se torba amb la muller del Cervers de Ciutadilla e que hoyren dir que lo havien ben alberdanat e que ell dit rector deya que era caygut*.

Tres dies abans s'havia fet visita a la sufragània de Rocafort. Allí el petí temple i els seus ornaments es trobaven en millors condicions, i només es mana que sigui arreglada una campana. L'altar major era sota la invocació de Sant Salvador, i n'hi havia un altre dedicat a Santa Maria.

El benifet de Santa Anna

A l'Església de Nalec hi havia diversos beneficis eclesiàstics constituïts des d'època medieval: el de Sant Miquel (fundat el 1320)²³, el de Santa

23. Arxiu de la Mensa Episcopal de Vic, llibre XII, pergami 51, citat per GRAU, J. M. T.; PUIG, R.: *Nalec i la nova església parroquial (s. XVIII)*, Col·lecció vil·les i ciutats, núm. 16, Diputació de Lleida, 1992, p. 85.

Anna (documentat el 1410), el de Sant Jaume, instituït en l'altar major (documentat el 1450), el de Sant Antoni (documentat el 1450), i el de Santa Maria (documentat el 1476).

El 21 de juliol de 1410 es prenia inventari de béns de Pere Jové, beneficiat, i de la capella de Santa Anna, i es feia relació dels béns sobre els que se sostenia el benifet²⁴, el qual havia estat fundat per Arnau de n'Alfons, prevere. El document comença referint un *albrech* –és a dir, un *alberch*– amb les seves afrontacions i, tot seguit, s'enumera el que conté cadascuna de les cambres: la sala, la cuina, la cambra del rebost, la cambra que mira la cuina i el celler. En conjunt, es tracta d'una sèrie d'objectes habituals en els inventaris de l'època. És convenient assenyalar que aquesta casa era un dels béns que dotaven el benifet de Santa Anna, com confirma un document posterior de 1450²⁵.

Els mobles es distribuïen de la següent manera: una taula, una cadira, una banca, una caixa i una pastera a la sala; a la cuina, una taula, una cadira –*sela*–, un banc i una *bancha ruscadera* per a la colada; dos bancs al rebost; i finalment a la cambra, una màrfega, un matalàs, un banc i dues caixes, una d'elles amb la corresponent ferramenta.

Hi ha un bon nombre d'objectes de cuina: uns clamàstecs d'on antigament devia penjar aquella *caldereta foradada* retirada a la sala; recipients de diverses classes: una panera –*penistra*–, un cistell de corda –*raol*–, un càntir, i també plats de fusta i escudelles de terrissa per a la taula –*tres tayadós de fust* i *VIII escodeles de terra*–. A la sala es conservaven altres receptacles: una gibrelleta –*paricó*–, un pitxell verd i dues ampolles. Per a la calefacció es comptava amb un braser –*bracier*– i per a la il·luminació amb un canelobre i un fanal –*forol*–. Disperses per la sala i la cuina hi trobem també algunes eines: un sedaç, dues arnes –*buchs*–, una rella, dues falçs i una escala. Esmentarem finalment els estris de montura –una brida i un bast– i les armes –una espasa–. La roba és escassa: *dos sobrelits ab llistes de burel* i dos llençols al rebost, i una cortina a la cambra. El celler contenia un cup de 40 somades, tines, un carretell, quatre portadores i un embut –*un abut de trescolar*– per al trasvassament del vi.

En una caixa hom hi guardava els encartaments de la capella. Primerament, la conformació de la capella, dotada amb dos mil sous, i

24. AHAT, Nalec, man. not. 17, s.f.

25. On pot llegir-se que Mn. Guillem Mateu, beneficiat de Santa Anna, *està en la casa que lo seu benifet ha* (vegeu document 2).

després una sèrie de cartes de censal que nodrien anualment les rendes d'aquesta capellania.

Més interès té la relació d'objectes de la capella. Hi figuren un calze d'argent, dues canelles i dos canelobres. L'escrit esmenta dos retaules, un d'ells *davant l'altar*, i també un frontal de vellut blau amb perles. Un missal i la roba: un *vestment morat ab lanes e panos d'aur ab estola, manipule i sos vestiments*, cinc draps, uns corporals, uns eixugamans, una estola blanca, un maniple, un cinyell, una alba i un amit. Quaranta anys més tard, en la visita pastoral de 1450, s'esmentaran de passada el calze, el missal i els vestiments en general, tot dient que *altare Sancte Anne (...) est bene ornatum omnibus necessariis ornamentis*.

El 1428 Mn. Guillem Mateu ostentava el benefici de Santa Anna²⁶, i va estar sota la seva administració durant, almenys, vint anys. El 2 de desembre de 1488 es presentaven davant el rector de Nalec, Lleonard Canut, Pere Mateu *major* i son fill Joan, clergue tonsurat, amb una carta de l'Arquebisbe de Tarragona, que en aquells moments era Pere d'Urrea. Mitjançant el document prenia possessió solemne del benifet de Santa Anna, en la qual Pere Mateu, com a procurador del seu fill Joan, l'acompanyà amb la mà dreta, tocant la campana de la capella, el missal i el pal·li en senyal de possessió²⁷.

Després es féu l'inventari dels objectes de la capella. Destaca en primer lloc *hun rataule antic ab la historia de Sta. Anna*, que és amb tota seguretat un dels esmentats en la relació de 1410; segueixen *hun canalobre gran per tenir ciri gros*, dos canelobres més sobre l'altar, una llàntia, una campaneta i un calze; un missal i, a més, les robes d'ús litúrgic: un pal·li de seda verdós, un frontal d'altar blau amb flocadura vermella i verda (potser també el mateix de 1410), set tovalles, un cuiro i un vestit de seda brodat amb ocells. Havia de continuar una llista dels censals que sostenien econòmicament el benefici, però l'escrivà no va arribar a referenciar-los. El 15 de desembre de 1490 apareix per últim cop Joan Mateu, *clericus tonsuratus beneficiatus de beneficio Beate Anne in ecclesia loci de Nalec*.

Hem localitzat un full solt²⁸ amb anotacions de diverses dates de l'any 1497, on s'esmenten alguns aspectes dels beneficis de Santa Anna i Sant Jaume. Mitjançant aquest document sabem que Antoni Mateu havia fet

26. AHAT, Nalec, man. not. 29b, s.f.

27. AHAT, Nalec, man. not. 29f, s.f.

28. AHAT, Nalec, man. not. 29k.

un arrendament d'ambdós beneficis, al qual renuncià el 12 de maig del mateix any, tornant-los a Mn. Bartomeu Tàrrega que ostentava els beneficis, el qual va rebre'ls per mitjà del seu procurador Pere Tàrrega, estudiant.

Podem establir de forma provisional aquesta llista de clergues beneficiats de Santa Anna:

...1410...	Pere Jové
...1428-1488	Guillem Mateu
1488-1490...	Joan Mateu
...1497...	Bartomeu Tàrrega
...1503...	Pere Vallespinosa
...1508...	Simó Pollina

Arnau Mateu era, el 1450, patró del benefici de Santa Anna. Pere Mateu *major* consta com a patró del mateix benefici des del 1488 i ho era encara el 1505 quan es féu inventari de les esglésies de Nalec i Rocafort. Dóna la impressió que aquest benefici va anar lligat a la família Mateu, almenys durant la segona meitat del segle XV.

Inventari de les esglésies de Nalec i Rocafort

El 8 de gener de l'any 1505 fou prè inventari de les esglésies de Nalec i Rocafort de Vallbona per ordre del rector Jaume Robinat, en el qual estigueren presents com a testimonis Ramon de Maldà, Pere Mateu *menor* i son germà Jaume Mateu, sagristà²⁹. L'interès de l'inventari està en què ens dóna una completa relació dels objectes mobles que es trobaven en l'interior dels temples i de l'abadia. Lamentablement no els ubica per capelles ni dóna informació sobre imatges i retaules.

Pel que fa a l'argenteria ambdós temples comptaven amb tot el necessari: creus, custòdies, calzes i capsos. L'església de Nalec disposava de cinc calzes entre els que es compten els propis dels beneficis de Sant Miquel –*calicem quod dicitur est Sancti Miquelis cum armis patroni*– i de Santa Anna –*in posse Petri Matey patroni benefici beate Anne*–; dues creus processonals, una *ab lo crucifix a la una part e l'altra los IIIe evangelistes*, i la segona llisa; una creu de fusta daurada sobre l'altar; una custòdia i una

29. AHAT, Nalec, man. not. 29m, s.f.

capseta per a guardar el Cos de Crist. L'església sufragània de Rocafort tenia un sol calze, dues creus de llautó, una custòdia *ab sos àngels* i una capseta.

Els llibres, òbviament tots litúrgics, que es trobaven a l'església de Nalec eren els següents:

hun misal de porgamí.
altra de stampa.
hun oficier entic.
hun antifoner e responser bo.
hun legender.
hun pistoler ja ultzat.
hun ordinari.
huna consueta de porgamí.

I a la sufragània de Rocafort de Vallbona, aquests:

dos misals, un de porgamí, l'altre de stampa.
hun oficier dominical.
hun saltiri vel e responser e antifoner vel e sotil.
hun epistoler hi evangelister tot plegat vel de porgamí.

La roba és l'habitual per a l'ornamentació dels altars i les celebracions –*V tovaies* a cada temple, pal·lis– i la pròpia del celebrant: casulles, estoles, capes i camisos. Només destacarem que alguns dels vestiments eren de seda, i que una de les dues casulles de l'església de Nalec estava brodada.

L'abadia es componia de cuina i dues cambres. El mobiliari de la cuina era una taula plegable, un banc, dues banquetes, una cadira, un cofre i una caixeta petita. S'hi van trobar els següents objectes: un ast, una escumadora –*esvromadora*–, una paleta de metall per a cuinar –*giredora*–, un suport –*caval de foc*–, i uns hostiers per a la confecció d'hòsties. En la cambra *de la cuyna*, que deuria ser el dormitori, hi havia el llit i un cofre *bo e lis gran*. En una altra cambra, que devia fer les funcions d'escriptori i notaria, s'hi trobaven *hun artibanc en que avie molts manuals hi escriptures i un cofre farat ab escriptures*, és a dir, tota la documentació generada per l'escrivania de la rectoria, que es conserva encara en bona part entre els fons de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona.

APÈNDIX DOCUMENTAL

Document 1: Inventari dels béns de Pere Jové i de la capella de Santa Anna (1410, juliol, 21)

Hoc est inventarium factum de bonis discreti Petri Jové beneficiati et de bonis capelle Sancte Anne institute per discretum Arnaldus de n'Anfós presbiterum factum ad requisitione sive per mandatum venerabilis ach discreti officialis sive decani Montisalbi. Actum XXI die menssis iulii anno a Nativitate Domini MCCCCX.

Item un albrech que afronte ab en Berenguer Martorel, ab Bernat de Buldú, ab n'Antoni Fluvià. Primerament en la sala I taula ab sos petges. Item dos buchs. I bancha. Item I pastera ab sos peus. Item I caldereta foradada. Item I sedaç. Item I cadira. Item I caxa de pocha valor. Item un planaç de pocha valor. Item I reyla de pocha valor. Item paricó. Item I brida de pocha valor. Item un pixyel vert. Item II ampoles.

La cuina. Item I sela. I penistra. Item unes cuiraces de pocha valor. Item unes les. I bancha ruscadera. Item tres tayadós de fust, dos xics, un gran. Item un bracier. Item dues faels. I taula de pocha valor. Item un banch. Item uns feres. Item I espasa. Item uns clamastres. Item paella. Un raol. Un canalobre. Un forol. I escala. I laca. Un cànter. VIII escodeles de terra.

Item en la cambra del rebost. Item I calgiu de pocha valor. Item II banchs. Dos sobrelits ab listes de burel. Item un treveser. Item dos lançols de pocha valor.

Item la cambra que mire la cuina. Item I màrfegua ab ses pots. Item un banch. Item I caxa menus de sobre panus. Un matalafaç de pocha valor. I caxeta ab feramenta. Item un treveser de pocha valor. Item I cortina que stà devant lo lit. I cistela. Dues baldes.

En lo ciler. Item un cub de XL somades. I tina. I tona de XVI sistés. Item un carretel. IIII portadores de pocha valor. Item un bast. Item un abut de trescolar.

Item la caxa dels encartaments de la capela. Item I carta de sensal que'l fa mossèn Gispé de Guimerà, e fermances que se contenen en la dita carta. Item la conformació de la capella MM s. Altra carta de Francesch Cererols a d'Oliola LIII ll. Item altra carta d'en Caldés XL ll. Item altra carta d'en Berenguer Company y de Guillem Company X ll. Item altra carta d'en Ramon Xigar, d'en Bernat Fluvià X ll. Item altra carta de sensal que fa lo dit beneficiat en Pere Jové CL s. Item altra carta que fa dit Jové CL s. Item I carta de sensal d'una migera de forment que fa en Pere Martorel. Item altra carta que fa en Guillem de Buldú I migera de forment.

Item en la capela. Item un retaule. Item dos canelobres. Un pareyl de cana-deles. Item un missal. Item un retaule devant l'altar. Item un vestiment morat ab

lanes e panos d'aur ab estola, maniple e sos vestimens. Item V draps. Item uns corporals. Item uns exugamans. Item un calzer d'argent. Item I estola blanca y un maniple. Item un cinel. Item un camís ab son amit. Item un frontal de valut blau ab perles.

Item en Pere Dorcha I cortera de forment sobre lo Plà d'en Jacme Calp lo cual afronte ab Xigar. Item fa la sort de la Alzina d'en Berenguer Mateu qui afronte ab en Bernat Desu e ab la sor de la vila. Item la sort del dit fa dues migeres la qual afronte en Joan del Cuelgice ab lo rector. Item la vinya del Pas dues migeres e I cortera afronte ab en Bonar Morana, e ab lo camí. I sort a Rochafor. Item I sort de Mager afronte ab en Bernat de Buldú a qui de part fa I migera de forment. Item I sort de na Copona que afronte ab Mateu e ab lo camí que va a Prixana. Item I sort deval Les Ribes afronte ab Arnau Xigar y ab Jové. Item un troç de terra a lo divendres que afronte en Bernat de Buldú. Item un troç al Plà que afronte ab en Pere de Faran al cap de la Costa, vinya e alou. Item I sort a la Romiguera que afronte ab n'Antoni Fluvià. Item un troç de tera a la sera migana afronte ab Xigar Jové. Item una davesa al Baster afronte ab en Berenguer de Buldú. Item altre troç de terra al Caldelola que afronte ab Joan Pou. Item altre troç en la partida Marxa que afronte ab Guillem Mateu. Item un troç a la Casula que afronte ab Ramon Cigar.

[AHAT, *parròquia de Nalec*, núm. 17, s.f.]

Document 2: Santa visita de Nalec (1450, febrer, 10)

Die mercurii X mensis et anii predictorum dictus dominus visitator auctoritate sue visitationis exercendo ad locum de Nalech accessit et facta in ecclesia eiusdem loci oracione ut est more visitavit ecclesiam et rectorem ut sequitur.

Et primo Sacratissimum Corpus Dominicum quod invenit honorifice reconditum in quadam cofreto intus quasdam capciam argenteam. Crismalia et olea sancta bene sunt in quodam cofreto recondita. Fontes babtismales bene sunt et sub clave. Visitavit inde altare maius sub invocatione Sancte Iacobi. Est bene ornatum omnibus necesariis ornamentis in quoquidem altari est beneficiatus Bernardus Baget presbiter absens hostedat etc. sunt pro eo Guillelmus Mathei presbiter hostendit licencie serviendi. Est rector Raymundus Amaxer residens habet constitutiones et officium Beate Tecele et dictas constitutiones publicat. Liber ordinarius bonus est. Missalis est religandum et epistolerius est reperandus et religandus. Iam in alia visita fuit mandatam hoc fieri et nichil fuit factum. Mandavit fieri sub pena decem librarum per iuratos fine ad festum Sancti Iohannis. Alii libri bene sunt. Ecclesia fluvit aqua. Mandamus adaptari per iuratos fine ad festum Pasce sub pena decem librarum. La truja minoris campane est adaptanda. Mandamus adaptari fine ad festum Pasce sub pena decem librarum. Altare Beate Marie quod est parrochiale et ornatus de ornamentis communibus ecclesie. Altare Sancti Michaelis cuius est beneficiatus Bartholomeus Rabinat

presbiter absens fuit pro eo Guillelmus Matheu presbiter docuit licencie de ser-
vendi. Videatur in alia visita [marge]. Est bene ornatum calice argenteo modici
valoris, missali modici valoris, et quasi nichil boni. Iam in alia visita fuit dicto
beneficiato inventum sub pena quinquaginta solidorum quantitate facere intra
duos annos et nihil fecit. Dictus dominus visitator mandavit fieri sub pena decem
librarum infra alios duos annos. Ara dicti altaris est in medio perforata ac rasa et
in una ora picata et scarpentata de qua extremerunt aliquas periculas. In aliis bene
est tamen est in vestimento singulum fractum et cohopteriorum refecatum.
Mandavit fieri hinc ad festum Sancti Iohannis sub pena L solidorum. Visitavit
inde altare Beati Anthonii in quo est beneficiatus Iohannes Altet presbiter absens
doceat etc. Fuit pro eo Guillelmus Matheu presbiter docuit licencie. Deficit core-
atena mandavit fieri hinc ad festum Sancti Iohannis sub pena L solidorum. Ara
est stinte amora sunt in dicto altari maior habuisse nichil aliud habet. Altare
Sancte Anne cuius est beneficiatus Guillelmus Matheu presbiter residens est bene
ornatum omnibus necesariis ornamentis. Habet calicem, vestimentum et missa-
le. Dotavit collacionem inventarium. Non habet capibrevium in forma. Dicit
quod est in notaria.

Testes. Anthonius Arrufat baiulus, Arnaldus Matheu iuratus, Laurentius de
Sant Feliu, Iacobus de Tàrrega et Petrus Castelló, probi homines habitatores loci
de Nalech qui medio instrumento deposuerunt super articulis visitationis ut
sequitur. Et primo dixerunt quod bene contentantur de servicio rectoris tamen
Guillelmus Matheu qui est ibi in dicta ecclesia beneficiatus ex eo qui quolibet die
Dominico accedit ad celebrandum missam ad castrum Poncii de Maldano non
potest dicta die ibi in dicta ecclesia celebrare missam licet deserviat ibi in eadem
ecclesia tribus beneficiis ultra dominum suum bene factum propter quod illa die
caret dicta ecclesia in dicto beneficiato suo servicio. Et dixerunt que a Ciutadilla
ha una dona viuda qui fonch muller d'en Bergadà qui fa conjurs. Item dixerunt
que han vist jugar lo rector de Nalech a riffa, a daus, e lo vicari qui ara és de
Belltayl e un capellà que és beneficiat a Passanant que li dien mossèn Leonart.
Item dixerunt que han hoyt jurar terriblament de Déu al rector de Nalech e a
mossèn Matheu beneficiat en la esgléya de dit loch, e que lo dit mossèn Matheu
ha dit que malgrat negués Aquell qui l'havia fet, dient-ho ab fellonia. Item dixe-
runt que a Maldà en Guimonet Grenyó ha renegat de Déu e de Santa Maria
estant e jugant a daus. Item dixerunt que lo rector de Nalech és difamat de una
dona de dit loch que diuen na Mada e una altra de Les Belianes. Item dixerunt
que han hoyt dir que lo rector de Ciutadilla és difamat de una dona muller d'en
Gual. Item dixerunt que lo rector de Nalech ha ballat encare digmenge pus pro-
passat.

Item dixit dictus Arnaldus Matheu iuratus que en torn un any ha que ell tes-
tes, com a patró [sobreposat], tenia l'encartament de la capella de Santa Anna de
la qual lo dit mossèn Matheu és beneficiat e lo dit mossèn Matheu prevere bene-
ficiat e ell dins casa sua de ell testes contenen-se sobre lo dit encartament e lo dit

prevera arrencà lo punyal e tirà a ell dit testes una punyalada que si nos fos lunyat lo haguera mort e ficà lo punyal en la taula axí com lo colp passà, e per allò no se és retengut de celebrar.

Item dixit que en la caixa a hon estan los encartaments del dit benifet havia un tros de drap de seda que era del altar del dit seu benifet, e ha'l tret de la caixa e han fet birret a un fillet de una dona que és venguda aquí dels Olmells de la qual és difamat, e mos dix que ell està en la casa que lo seu benifet ha, e l'a lexada caura en terra e la dona damunt dita està en una casa al seu costat e ell ha fet un forat en lo dit alberc e axí cosseís de la una casa en l'altra.

[AHAT, Llibre de la Santa Visita feta per Gondissalbis, episcopus Filguriensis, en nom de Pere d'Urrea l'any 1449-1450, fols. 131-132]

Document 3: Santa visita de Rocafort de Nalec (1450, febrer, 7)

Eodem die sabbati septima dictorum mensis et anni more solito facta oratione in ecclesia dicti loci visitavit ecclesiam et rectorem ut sequitur.

Et primo visitavit Corpus Domini Nostri Iesuchristi et reperit reconditum in quadam capcia argentea posita in quodam cofreto parvo daureato. Non sunt crismalia. Visitavit inde fontes bapismales et sunt bene. Deinde visitavit altare maius sub invocatione Sancti Salvatoris. Est bene in lineis, corporalibus, cohoptorio, ara et in omnibus necessariis. Libri sunt satis competentes excepto quod officierunt iam sit de novo. Ecclesia est bene. In campanili est una esquella que non est bene. Mandavit adaptari. Ipsa ecclesia est suffraganea ecclesiae de Nalech. In dicta ecclesia est aliud altare sub invocatione Sancte Marie. Nullo habet redditus.

Testes. Petrus Arrufat baiulus, Nicholaus Andreu, Iohannis de Vregós iurati, Franciscus Arrufat, Berengarius Piquer, Simon de Sant Pere, probi homines loci de Rochafort de Nalech testes qui medio iuramento deposuerunt super articulis visitacionis ut sequitur. Et primo dixerunt quod bene contentantur de servicio rectori dicte ecclesie. Item dixerunt que la muller d'en Pericoy Arrufat de dit loch de Rochafort fa conjurs a mal de vent roig e la muller den Jachme Buada de Montblanquet així mateix fa conjurs per a vent roig. Item dixerunt que del art de notaria són mal servits, que no poden haver cartes del dit rector. Item dixerunt que ha vist jugar lo capellà Bellester a daus. Item dixerunt que no'ls reccorda que haia hoydes hoydes legir les constitucions en la dita esgléya. Item dixerunt que lo llur rector és difamat segons han hoyt dir de una dona que ha nom na Amada del dit loch de Nalech e de una altra dona de Les Belianes muller d'en Arrufat. Item dixerunt que lo capellà Matheu de Nalech és difamat de la dita dona na Amada. Item dixerunt que mossèn Amorós de Amaldà és difamat de una dona muller d'en Miquel Simonal de Maldà e de sa cunyada muller de son oncle de Nalech. Item dixerunt que mossèn Madrona rector de Ciutadilla se torba ab la muller

d'en Cervers de Ciutadilla e que hoyren dir que lo havien ben alberdanat e que ell dit rector deya que era caygut. Item dixerunt que mossèn Pere prevere que està a Ciutadilla han vist jugar a daus e a neips. Item dixerunt que han vist ballar lo capellà llur rector. Item dixerunt que en Nicholau Andreu damunt dit anà cercar lo rector llur damunt dit que lo havia mester per peruncciar son sogre apellat Pere Cuch e que no trobà lo dit rector n'el poch haver ans morí sens peruncciar be ha tres anys. Item dixerunt que lo dit llur rector és gran cassador e té furó.

[AHAT, Llibre de la Santa Visita feta per Gondissalbis, episcopus Filguriensis, en nom de Pere d'Urrea l'any 1449-1450, fols. 119-120]

Document 4: Presa de possessió de Mn. Joan Mateu del benefici de Santa Anna i inventari dels béns (1488, desembre, 2)

Secunda die decembris [1488]

Petrus Mathey loci de Nalec pater et ut coniuncta persona Iohannis Mathey clerici tonsurati presentavit domino Leonardo Canut rectori dicti loci legi ferit quandam previsionem sive collacionem manu propria Reverendissimi Domini Patriarche et Archiepiscopi Teracone signata quod data fuit in castro ville de Valibus XXX iuli anno a nativitate Domini millesimo CCCCLXXX octavo tenoris sequentis per commiseratione divina etc. virtute cuius et pro ut mandabatur dictus dominus rector et sub executor ut filius obediencie posuit et mitit in corporalem possessionem seu que si de beneficio Beate Anne in dicta ecclesia constructo et de fructibus et redditibus apimus dictum Petrum Mathey patrem et procuratorem dicti Iohannis filii sui accipiendum eum per manum dexteram tangendo esquillam dicte capelle et tangendo misale et palliarum in signum adepti possessionis etc. et requisivit sibi fieri instrumentum publicum etc. fiat largius. Testes Bernardus Argilagues habitante de Nalec et Iohanes Seles de Prixana.

Dicta die et hora ut est de constitutionem.

Dictus pater et procurator dicti Iohannis Mathey clerici et beneficiati benefici Beate Anne requisivit et voluit facere inventarium de bonis et redditibus dicti benefici pro ut sequitur. Primo en lo altar de dit benifet hun rataule antic ab la istòria de Santa Anna. Item sobre lo altar dos canalobres sotils. Item hun palis de seda verdós e hun frental blau ab flocadura vermela e verda. Item hun cuyro. Item VII tovales. Item hun vestiment de seda complit ab hocels. Item hun misal. Item hun canalobre gran per tenir ciri gros. Item huna làntia. Item huna esqueleta petita. Item un calçer. Item secuntur censualia et instrumenta dicti beneficii. [Segueix un full en blanc].

[AHAT, Parròquia de Nalec, núm. 29f, s.f.]

Document 5: Inventari del discret Guillem Mateu, prevere (1489, gener, 3)

III Ianuari anno a nativitate Domini MCCCCLXXX nono.

Fuit factum inventarium bonorum discreti Guilhermi Mathey presbiteri locii de Nalec ad istanciam domini Petri Mathey nepoti sui, in quo fuerunt presentes magnificus dominus Raymundus de Maldà miles et dominus rector et dominus Bernardus Argilagues, habitantes loci de Nalec.

Et primo invenerunt hun scriptori ab caxa que's tanque en que ha primo una consueta de paper. Item hun romanç de paper. Item dues bosses de cuyro ab albarans. Item hun altre libret de romanç vel. Item hun coern de paper en que és la Benedicció de Santa Maria Canaler. Item un coern en que ha certes mises votives de paper. Item hun altre libre de paper en que ha cant e altres cosses. Item altre libre de paper. Item hun libre en que és lo Exultet notat. Item una capceta de hòsties. Item hun bonet negre senar. Item una dotzena de papés pintats ab ymages. Item dues posts de retglar libres. Item unes ores romanes no són ligades. Item XI posts petites per liguar libres. Item quatre mocadós. Item hun libre petit de confesions. Item moltes altres frasgues en dit scriptori, tessoros, retgles, guavinets e retgles per hun scrivent. Item hunes ores de defuns, hun breviari vel sotil. Item hun romanç Pauseniana. Item hun libre de taules de luna. Item hun libre de contes sotil. Item hun altre scriptoriet sotil en que ha librots de contes. Item hun bací (sic) trencat. Item huna ola de coure de XV escudeles. Item una paella petita e tres asts de fero. Item una ymage de Nostra Dona de guixe. Item dues cetres de melicha. Item tres ampoles grans de vidre. Item hun cabaç gran e una cistela ab una ampola. Item tres paneres de vergua. Item hun morter de coure petit ab sa mà. Item hun artibanc en que ha (sic). Item hun paneret ab letres e albarans. Item dos talles de esguastes. Item huna ola de mel petita. Item hunes estoales ab listes blaves. Item dues de pinte ample scaquades. Item dues tovaloles, la una ab randas. Item hun altre tovalló. Item hun libre de paper en que ha sermós. Item una estareda petita. Item una cisteleta. Item hun paneret pla de vergua. Item dues tovaloles de seda listades ab listes verdes negres fluxes. Item dos breviaris, hu de porguamí, l'altre de stampa, aledats en sa vida a sos nebots. Item hun pes ab sos marchs. Item hun romanç apelat Compendiosa. Item hun librot de medecina. Item lo testament d'en Saradel. Item hun manipulus curatorum de paper. Item un libre apelat Cerquepou. Item hun manile listat. Item un caperó sotil. Item huna camissa d'om sotil. Item hun libre de rimes. Item hun libre de medicines de perguamí. Item un gorniment de fero de starcela. Item hun libre de misses de Sent Honore. Item hun paner d'en paly en que ha cartes de les ordes. Item hun huna (sic) capça ab hun camal de cascavels. Item huna altra camisa. Item hun paneret de palma. Item dos altres dos (sic) cabaçets de palma. Item huna castanyeta. Item huna cisteleta petita ab albarans. Item una cloxa sotil negra. Item hun sayó de burel e hun gipó blau tot sotil. Item huns feros sotils.

Item huna caxeta petita en que ha huna cetra de vidre. Item hun poelet de vidre. Item hun cabaçet de palma petit. Item hun librel de cera trencat. Item dues flaçades sotils he una màrfegua. Item de Anthoni Matheu una caxa de farada e hun artibanc en que ha nous e amelles. Nulla alia bona invenerunt cum protestando quod semper quod inveniet ponet in dicto instrumento inventarii. Presentibus predictis testibus etc. Fiat ut decretum.

Item postea fuerunt inventa bona sequencia dicta die et hora presentibus supradictis per magnifico domino Maldà et Bernardo Argilagues et multis alis. Primo hun libre apela Eurich contra Fortuna. Item hunes ores de orations votives. Item hun orinal. Item hun altre libre de cobles de Nostra Dona de paper. Item hun libret de ofici molt vel. Item huna fruytera de vidre. Item dos salés de vidre e una taça e dos guots. Item dues planetes, huna gran e altra petita. Item V escarpes petits e huna lima, hun enformador. Item dues tubaneles petites. Item dues tovaloles, una bona e altra sotil. Item una camissa. Item hun sobrepelç sotil. Item dos talladós de fust. Item huna ratera de fere. Item huns ferens levens e una paela migancera. Item huna podadora. Item hun coltel serador. Item dos caratels de mig sester cascú. Item huna gereta dun cànter. Item dos martelets petits. Item huna destreal e una exadeta petita. Nulla alia bona fuerunt inventa ad presens de dicto presbitero in protestatem etc.

[AHAT. Parròquia de Nalec, núm. 29f, s.f.]

Document 6: Inventari de les esglésies de Nalec i Rocafort de Vallbona (1505, gener, 8)

Sequitur annus quinquagesimus quintus de omnibus instrumentis fiendis in loco et ecclesia loci de Nalec et de Rochafort diocesis Terachone inceptus per me Petrum Vilanova presbiterum et vicarium dicte ecclesie de Nalec per magnificum dominum Iacobum Robinat rectorem dicte ecclesie inceptum die mercuri octava mensis ianuarii anni predicti MDV.

Octava mensis ianuarii.

Die mercuri VIII mensis ianuarii anni prefixi discretus dominus Iacobus Robinat presbiter et rector ecclesiarum locorum loci de Nalec e de Rochafort diocesis Terachone cupirus servare ut hoberiens subditus constituciones et ordinationes mey prelati et superioris quot omnis rector sive beneficiatus post receptionem possessionis sue e de sive sive benefici tenetur de iocalibus redditus et iuribus suis facere inventarium et id circo in presentia multum magnifici viri domini Raymundi de Maldà militis domiciliati in dicto loco dicto et in presencia etiam Petri Mathey minoris iurati et Anthoni Yvora et Iacobi Mathey sacristani et aliorum dicti loci etc. per Iohannes Arrufat et Petri Andree Texidorius.

Et primo invenimus hunum calicem argenteum boni ponderis et parti dau-

ratum. Item alium calicem quod dicitur est Sancti Miquelis cum armis patroni. Item alium calicem daureatum. Item alium calicem argenteum. Item alium calicem in posse Petri Matey patroni benifici Beate Anne. Item unam crucem argenteam de larch de miga cana ab lo crucifix a la una part a l'altra los IIIe evangelistes. Item una vera creu lissa daurada. Item una custòdia ab sa creu tot de argent. Item una capceta d'argent on està lo Corpus Domini. Item dues casules, una de brocat ab ses estoles he l'altra de velut vert. Item hun almalitzar de seda. Item hun misal de pergami. Item altre de stampa. Item en l'altar V tovales. Item los corporals ab sa ara engastada. Item dos palis de pinte. Item dues casules de tots jorns. Item una capa profesonal sotil. Item hun oficier entic. Item hun antifoner e resposner bo. Item hun legender. Item hun pistoler ja ultzat. Item hun ordinari. Item una consueta de porgami. Item una creu sobre l'altar nova de fust daurada.

Item in abatia fuit inventus pro ut sequitur. Item en la abadia fonch atrobat primo hun vexel de tinença de XII sestés. Item en la cunya una taula plegadiça ab sos petges. Item una cadira suficient. Item hun cofret farat. Hun banch bo. Item dos feres, huns grans e altres petits. Item dues banquetes. Item dues padas, una gran e altra xica. Item hun ast. Item una esvromadora. Item huns ostiés. Item una giredora. Item hun caval de foc. Item una caxeta petita. Item en la cambra de la cuyna, primo hun cofre bo e lis gran. Item dos banchs de lit bons que y avie de sobre los banchs tres o quatre pofotestes petites. Item en la cambra de la miga gran primo hun hun artibanch en que avie molts manuals hi escriptures. Item hun cofre farat ab escriptures.

Rocafort. Item fuit inventum in ecclesia loci de Rocafort primo hun càlcer d'argent. Item una custòdia d'argent ab sos àngels. Item una creu de leutó nova. Item dos misals, hun de porgami, l'altre de stampa. Item en l'altar V tovales, corporals, e ara, e hun oficier dominical. Item una casula de seda vermela bona ab ses estoles. Item altra cusa (sic) blanca ab ses estoles Item una capceta d'argent on està lo Corpus. Item hun palis de seda. Item dos sobrepelisos de garnatges. Item altra creu de leutó vella. Item hi tenen en la església tres camís camís (sic). Item hun saltiri vel e resposner e antifoner vel e sotil. Item hun epistoler hi evangelister tot plegat vel de porgami. Item mes ha una sorteta en l'orta de Rocafort que té en Morana batle fa II punyeres de forment a mesura de Montblanch, afronte (sic). Item hun troç de tera que's diu la Coma de Sent Jaume que són XXI. Una parada que són V o sis jornals, afronte ab en Ramon Sentfeliu de sol, de cap ab en Johan Sicart e ab lo camí de Beltal. Item una sort en l'orta de dit terme de Nalec que cum Petro Matheo de duabus partibus, és mig jornal. Item la plana ab lo solà ab en Miquel Mollé e ab la cignia, són tres jornals. Item hun ort afronte ab mossèn Maldà e ab lo pou e ab lo camí que va a Prexana.

Testes sunt in inventario de ecclesia de Rocafort Anthonius Morana baiulus et Bernardus Breguós iuratus et Iohannes Mulner habitantes omnis loci de Rocafort.

[AHAT. Parròquia de Nalec, núm. 29m, fol. 27-28v]